

Jak se liší obrazy šití

Vzdělávací cíl: Žáci prostřednictvím srovnání plakátů odhalují společenské, kulturní a politické souvislosti, ve kterých je zobrazeno šití na stroji, a zamýšlejí se, jak se tyto souvislosti změnily za posledních sto dvacet let. Žáci také rozvíjejí svou schopnost interpretovat plakát.

Klíčová slova: technika, každodennost, trvání a změna, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 PROHLÍŽENÍ PLAKÁTŮ (5 min.)

Prohlížení čtveřice plakátů s pomocí lupy.

Plakáty jsou seřazeny chronologicky od nejstaršího po dva současné. První je reprezentativním příkladem reklamy na průmyslové zboží na přelomu 19. a 20. století. Druhý představuje jeden z mnoha náborových plakátů, zaměřených na ženy v době druhé světové války. Přesná datace jeho vzniku není známa. Třetí plakát vznikl v kontextu pandemie viru COVID-19 na jaře 2020 a vyzývá k šití roušek. Poslední plakát je z kampaně upozorňující na reprodukci chudoby v textilním průmyslu. Kampaň vznikla v roce 2017, ovšem trvá do současnosti, proto je plakát zařazen na konec cvičení.

2-9 POPIS PLAKÁTŮ A VÝBĚR ŠTÍTKŮ (15 min.)

Označování důležitých prvků na plakátu a jejich popis. Charakteristika plakátu pomocí výběru maximálně tří klíčových slov z nabídky.

- Na prvním plakátu (slide 2) by si žáci kromě šicího stroje měli povšimnout společenského statusu ženy, obrazu továrny v pozadí či toho, že celá scéna se zjevně odehrává v prostředí domácnosti. Nabízené pojmy se vztahují především k profilu cílové skupiny potenciálních zákazníků.
- Na druhém plakátu (slide 4) si žáci mohou všimnout, že ženy v levém sloupci šijí na domácím šicím stroji a ženy na fotografiích vpravo na průmyslovém stroji v továrně. Důležitá je také protinacistická symbolika, která odhaluje účel a dobu vzniku plakátu. Plakát měl během druhé světové války přilákat ženy do válečného hospodářství, v tomto případě do textilního průmyslu.
- Na třetím plakátu (slide 6) mohou žáci označovat důležité prvky textového sdělení: naléhavost, otevřenost i nezkušeným dobrovolníkům, zajištění šicího stroje. Také mohou zaznamenat, že - stejně jako na všech ostatních plakátech - je s šitím spojena žena.
- Na čtvrtém plakátu (slide 8) si mohou žáci všimnout, že ukazuje náročné pracovní podmínky a upozorňuje na nedostatečné finanční ohodnocení pracovníků v tomto odvětví. Přestože je plakát ze současnosti, žena má starý šicí stroj a pracuje v blíže nespecifikovaném prostředí, které působí obyčejně a jehož jediným vybavením je šicí stroj. Více informací o kampani: whatshemakes.oxfam.org.au/.

10 INTERPRETACE PLAKÁTŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy plakátů odpovídají do textového pole na otázky: ? Co se během 20. století změnilo? ? Co zůstalo stejné?

V prvním textovém poli žáci shrnují rozdíly mezi jednotlivými obrazy. Žáci se mohou věnovat odlišným historickým kontextům vzniku plakátů, různým žánrům (reklama, válečný plakát, výzva k občanskému aktivismu). Také by se žáci měli dotknout rozdílu ve statusu šití: někde je šití domácí prací, jinde jde o zapojení do sériové výroby z různých důvodů. Podobně může být šití zdrojem bohatství i chudoby. Jako podklad pro odpovědi na tuto otázku lze využít klíčová slova, která žáci označovali.

V druhém textovém poli se žáci zabývají tím, co mají obrazy společné. Zde se nejvíce nabízí předpoklad, že vždy jde o ženskou práci. Také se pokaždé jedná o manuální práci, která není automatizovaná. Všechny obrazy také zdůrazňují hospodářský potenciál šití - ať již v pozitivním či negativním světle.

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) Žáci mohou například na základě práce se cvičením odpovídat na otázku, co znamená vlastnit šicí stroj dnes a co to znamenalo před sto lety. Učitel může navázat cvičením „Co si slibovali od šicího stroje?“, které pracuje s dobovou kontextualizací plakátu na šicí stroj značky Dürkopp.
- b) Cvičení se nabízí jako podklad pro rozvoj diskuse na téma dějin každodennosti. Prameny obsažené ve cvičení ukazují na politický a společenský význam „každodenní“ či „domácí“ činnosti, za kterou je šití běžně považováno. Lze pracovat také s videoukázkou „[Pletení](#)“ ze vzdělávacího webu Dějepis ve 21. století, která ukazuje domácí práce v 70. a 80. letech.
- c) Během testování žáci projevili zájem o více informací k plakátu upozorňujícím na důsledky módního průmyslu. Lze se proto věnovat i tomuto tématu. Problematiku v českém jazyce v základních obrysech shrnuje článek [Magdalény Daňkové](#), také je možné pracovat s knihou Dany Thomasové *Vláda módy* (česky Host, 2020). Možnost ověřit přístup konkrétních značek nabízí web fashionchecker.org.